

Diccionari de llengües del món

Introducció

El *Diccionari de llengües del món* conté informació sobre 1.264 llengües, que són moltes llengües tot i que no són ni la meitat de les 7.106 llengües vives que hi ha catalogades¹. Hi trobareu totes les llengües europees, les llengües de la Mediterrània i les llengües de les persones immigrades a Catalunya, i, amb menys exhaustivitat, les llengües americanes, africanes, asiàtiques i d'Oceania.

L'objectiu del treball és presentar de manera sistemàtica i, per tant, recuperable, tot d'informació relativa a cadascuna de les llengües. La informació està organitzada en forma de fitxa de diccionari, un format que permet visualitzar la informació de manera ràpida i clara, fer cerques simples i complexes o aplicar filtres de manera senzilla.

Per a cada llengua hi trobareu:

- En primer lloc, la denominació catalana principal. S'ha procurat prioritzar una denominació catalana. Tanmateix, hi ha alguns casos en què hi ha més d'una denominació catalana principal, aleshores apareixen ordenades alfabèticament. Per exemple, *abar* i *misong*.
- Després, les denominacions catalanes complementàries. Si n'hi ha més d'una, apareixen ordenades alfabèticament. Per exemple, *finès* té dos sinònims complementaris, que apareixen en aquest ordre: *finlandès* i *suomi*.

Amb relació a les denominacions catalanes, cal precisar que aquest diccionari conté força més concurrència de denominacions catalanes del que és habitual en una obra terminològica. Concretament, el diccionari conté 4.211 denominacions catalanes.

La raó és que, a excepció de les llengües del nostre entorn (fonamentalment les llengües europees) i les llengües amb les quals hi ha hagut històricament relacions de qualsevol mena (les llengües del Pròxim Orient, el nord d'Àfrica, algunes d'americanes), o les llengües més grans pel nombre de parlants o per la importància del país o països on es parlen, no hi ha en català (com tampoc no hi ha en altres llengües) noms fixats per a moltes de les llengües. I aleshores s'han entrat com a formes catalanes diverses variants o propostes denominatives recollides pels estudiosos d'aquestes llengües, vehiculades normalment a través de les llengües maternes d'aquests estudiosos.

¹ LEWIS, M. Paul; SIMONS, Gary F.; FENNIG Charles D. (eds.). *Ethnologue: Languages of the World* [en línia]. 17th ed. Dallas: SIL International, 2014.
<<http://www.ethnologue.com>> [Consulta 13 febrer 2015]

Així, per exemple, trobem que molts noms de llengües americanes del centre i el sud del continent contenen grafies de l'espanyol, com ara la presència de la lletra *ñ* (*caviñena*, *cupeño*), el dígraf *ch* (*capuruchano*) o l'accentuació (*maya mopán*), o noms que remetent a l'època de les missions (*ignaciano*, *trinitario*). Igualment, noms de llengües americanes del nord del continent s'escriuen seguint els patrons de l'anglès o del francès. Per exemple, el *cherokee*, amb la doble *e* final que es pronuncia *i*; el *shoshone*, amb el dígraf *sh*, que sona *xeix*; el *lake miwok* (o *miwok del llac*) o l'*upland yuman* (o *yuman de terres altes*), que contenen paraules angleses; o el *pend d'oreille*, que agafa el nom d'un riu que és en francès.

- El nom original de la llengua, és a dir, la manera o les maneres com els parlants anomenen la seva llengua. Aquestes denominacions van precedides del símbol *cod*. Si el nom original de la llengua és en un alfabet diferent del llatí, pot aparèixer escrit en aquest alfabet o pot aparèixer la transcripció a caràcters llatins, o bé totes dues coses, l'una al costat de l'altra. En aquest punt del treball, aquesta informació no és sistemàtica.
- Equivalents en altres llengües. Com que hi ha equivalents en moltes llengües i, sovint més d'un en cadascuna de les llengües, per poder llegir i trobar més fàcilment un equivalent, s'ha optat per ordenar les llengües d'equivalència per ordre alfabètic del codi de llengua. És un ordre convencional, no és l'ordre habitual que fem servir en els diccionaris del TERMCAT. Les llengües d'equivalència són, en aquest ordre: àrab, gal·lès, alemany, anglès, espanyol, basc, francès, gallec, guaraní, italià, japonès, neerlandès, occità, portuguès, rus, suahili, amazic i xinès.

Pel que fa als equivalents, cal assenyalar que, a diferència del que és habitual en els treballs terminològics del TERMCAT, les denominacions en les llengües d'equivalència també estan jerarquitzades, és a dir, que hi ha denominacions principals i sinònims complementaris. Com en el cas de les denominacions catalanes, es presenten primer les formes principals i després les complementàries i, en cas d'haver-n'hi més d'una, apareixen ordenades alfabèticament.

- Sistema de numeració que fa servir la llengua (sistema aràbic, sistema devanagari, sistema tibetà, etc.). Apareix al final de tot dels equivalents, precedit del codi *num*, com si fos una llengua d'equivalència. No totes les llengües recullen aquesta informació. Actualment, la tenen 554 llengües.
- Igualment, el sistema d'escriptura de la llengua va precedit del codi *scr*. Per exemple, l'alfabet llatí, l'alfabet ciríl·lic o l'alfabet georgià. En aquests moments, 622 llengües disposen d'aquesta informació.
- A la posició que en un altre diccionari del TERMCAT correspondria a l'àrea temàtica hi trobem dues informacions molt rellevants. La primera és la filiació de la llengua. Apareix desglossat tot el recorregut d'aquesta filiació des de la família, subfamília, branca, grup, etc., que permet classificar una llengua amb relació a les altres, tancat entre angles. Per exemple, en el cas del català apareix aquesta informació: <Indoeuropea > Romànica > Occidental>. Podeu consultar tota la classificació de les famílies lingüístiques al document [Famílies lingüístiques](#).

- A continuació de la filiació, i separada per una coma, apareix la informació sobre la localització geogràfica de la llengua, que es concreta en els estats del món on es parla. La manera com es presenta aquesta informació és la següent: <Continent > Estat>. I cada Estat on es parla, sempre precedit del continent. Per exemple, en el cas de l'aimara hi ha aquesta localització: <Amèrica > Bolívia>, <Amèrica > Perú>, <Amèrica > Xile>.
- Finalment, informació diversa sobre la llengua: la seva situació, vitalitat, recursos de què disposa, aspectes sociolingüístics, històrics, etc. De vegades s'inclouen també dades referents al poble que la parla. En força casos, sobretot en les llengües africanes, sol haver-hi comentaris sobre els problemes de classificació.

El diccionari s'adreça a professionals o estudiosos de la llengua, l'antropologia i altres disciplines relacionades, a periodistes i altres professionals de la comunicació, i a traductors i correctors. També pot ser útil a estudiants de batxillerat o universitaris que necessitin aprofundir en el coneixement de les llengües, i a qualsevol persona interessada en aquest àmbit.

Aquest diccionari s'ofereix com un producte obert, en què encara hi ha feina a fer. Anirem fent actualitzacions de les dades per incorporar-hi les novetats. La fase actual del projecte es completarà quan hàgim acabat la revisió i posterior sistematització i incorporació d'informació de què disposem en aquest moment, fonamentalment qüestions de filiació i de formats.

TERMCAT, Centre de Terminologia